

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดิน ที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
พ.ศ.

หลักการ

ปรับปรุงกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดิน ที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้อย่างคุ้มค่า ทันทสมัย มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่นักศึกษา ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในทุกภาคส่วน ตลอดจนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดสรรพื้นที่ใช้สอยให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ สามารถสะท้อนให้เห็นคุณค่าและพันธกิจของสถาบัน และสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นให้แก่สถาบันและสังคม

เหตุผล

โดยที่บริบทโลกและเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาทในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญของการจัดการศึกษาและการดำเนินงานในทุกด้านของสถาบันอุดมศึกษา อันส่งผลให้รูปแบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การให้บริการทางการศึกษา และการบริหารจัดการของสถาบันอุดมศึกษา มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น สามารถรองรับและตอบสนองต่อเป้าหมายทางการศึกษาที่หลากหลาย ก้าวข้ามข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่ จึงทำให้การใช้ทรัพยากรในมิติเชิงพื้นที่ของสถาบันอุดมศึกษา มีความจำเป็นลดลง ขนาดเนื้อที่ที่ดินที่ใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาจึงมิได้เป็นปัจจัยหลักที่มีผลกระทบต่อคุณภาพในการจัดการศึกษาและการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเช่นอดีตที่ผ่านมา ประกอบกับสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งมีอัตลักษณ์และจุดเน้นในการจัดการศึกษาที่อาจแตกต่างกัน การกำหนดพื้นที่ใช้สอยของสถาบันอุดมศึกษาจึงต้องรองรับความแตกต่างได้อย่างสอดคล้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพด้วย

ดังนั้น เพื่อให้กฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดิน ที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งใช้ปฏิบัติมาแล้วมากกว่า ๑๕ ปี ได้รับการปรับปรุงให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทของพัฒนาการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาข้างต้น จึงเป็นการสมควรให้มีการปรับปรุงหลักการและหลักเกณฑ์ในการกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดิน ที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเสียใหม่ จากการกำหนดจำนวนเนื้อที่ที่ดินที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนในแต่ละประเภทพึงมี เป็นการกำหนด “พื้นที่ใช้สอย” ตามลักษณะการใช้ประโยชน์บนเนื้อที่ที่ดินของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแทน บนพื้นฐานที่มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถดำเนินงานครอบคลุมทุกพันธกิจอุดมศึกษาและจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพมาตรฐาน โดยมีความยืดหยุ่นและคล่องตัวในการบริหารจัดการทรัพยากรให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และจุดเน้นตามบริบทเฉพาะของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแต่ละแห่ง อันจะส่งผลทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินในฐานะทรัพยากรหนึ่งของสถาบันได้อย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในทุกภาคส่วนมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและการยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในทุกมิติได้อย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง
กฎกระทรวง
กำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดิน ที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน
พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๑๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงกำหนดลักษณะและเนื้อที่ที่ดิน ที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“พื้นที่ใช้สอย” หมายความว่า พื้นที่ในอาณาบริเวณเนื้อที่ที่ดินของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อันหมายรวมถึงพื้นที่ทั้งภายในและภายนอกอาคาร ที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจัดไว้ตามลักษณะการใช้ประโยชน์เพื่อเป็นพื้นที่สำหรับการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษาและกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รวมถึงการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

“ผังแม่บทการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอย” หมายความว่า ผังบริเวณในการจัดพื้นที่ใช้สอยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบทางกายภาพ และการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยที่สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

“แผนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน” หมายความว่า แผนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนภายในกำหนดระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งหรือได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนประเภทสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อันครอบคลุมแผนการดำเนินงานด้านกายภาพ ด้านวิชาการ ด้านการเงิน และด้านการบริหารจัดการ ตามกฎหมายว่าด้วยการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหรือกฎหมายว่าด้วยการขออนุญาตและการอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อหรือเปลี่ยนประเภทสถาบันอุดมศึกษาเอกชน แล้วแต่กรณี

ข้อ ๓ ที่ดินที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องมีเนื้อที่ที่เหมาะสมเพียงพอต่อการจัดพื้นที่ใช้สอยเพื่อรองรับการดำเนินงานตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอย่างครบถ้วน

ที่ดินที่จะใช้เป็นที่จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามวรรคหนึ่งต้องเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกำหนด และต้องเป็นที่ดินที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ในกรณีที่ดินมิได้มีพื้นที่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกัน ต้องมีการเชื่อมโยงติดต่อกันในลักษณะที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการจัดการศึกษา และสามารถจัดกิจกรรมทางการศึกษาได้โดยสะดวก

ข้อ ๔ การจัดพื้นที่ใช้สอยบนที่ดินของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามข้อ ๓ มีหลักการดังต่อไปนี้

(๑) สามารถสื่อสารคุณค่าสะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพและความสามารถในการรองรับการดำเนินงานครอบคลุมพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนอย่างครบถ้วนและมีคุณภาพมาตรฐานเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด โดยมีการจัดทำผังแม่บทการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยของสถาบันที่ชัดเจน คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแผนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตลอดจนก่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในทุกภาคส่วน

(๒) สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนผ่านการออกแบบผังบริเวณอาคารและสิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ได้อย่างเด่นชัด อันจะมีส่วนในการเสริมสร้างความประทับใจและประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้รับบริการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

(๓) สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงให้แก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนและสังคม โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายในสถาบันและชุมชนในพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ใช้สอยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรถูกออกแบบให้เอื้อต่อการเป็นระบบนิเวศการเรียนรู้ของชุมชนโดยรอบ มีการแบ่งปันการใช้งานทรัพยากรร่วมกันระหว่างสถาบันและชุมชน อีกทั้งควรมีการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ชุมชนในพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของสถาบันได้ในโอกาสต่าง ๆ อันจะเป็นส่วนส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการพัฒนาสร้างความเปลี่ยนแปลงสู่สังคมในวงกว้าง

(๔) สามารถรองรับต่อพัฒนาการการจัดการศึกษาและการดำเนินงานตามพันธกิจที่สอดคล้องกับแนวทางการใช้ชีวิตวิถีใหม่ เพื่อเตรียมความพร้อมให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีภูมิคุ้มกันสามารถเผชิญต่อสภาวะวิกฤตและพลวัตการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

ข้อ ๕ การจัดพื้นที่ใช้สอยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามหลักการในข้อ ๔ ให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกพื้นที่ใช้สอยตามลักษณะการใช้ประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(๑) พื้นที่ใช้สอยสำหรับการจัดการศึกษา

(๒) พื้นที่ใช้สอยสำหรับการวิจัยและสร้างนวัตกรรม

(๓) พื้นที่ใช้สอยสำหรับการบริการวิชาการแก่สังคมและการทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม

(๔) พื้นที่ใช้สอยสำหรับเป็นที่ตั้งของส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

(๕) พื้นที่ใช้สอยสำหรับการสร้างสังคมและการใช้ชีวิตภายในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

(๖) พื้นที่สีเขียวตามแนวทางการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและหลักการพัฒนา

อย่างยั่งยืน

(๗) พื้นที่ใช้สอยอื่นเพื่อดำเนินพันธกิจตามจุดเน้น ความเชี่ยวชาญ และการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

การจัดให้มีพื้นที่ใช้สอยตามวรรคหนึ่ง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องกำหนดผังแม่บทการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยสำหรับพื้นที่ใช้สอยในทุกประเภท โดยเนื้อที่ของพื้นที่ใช้สอยในแต่ละประเภทดังกล่าวนี้ต้องมีสัดส่วนที่เหมาะสมเพียงพอสามารถรองรับต่อการดำเนินงานตามแผนการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน รวมทั้งต้องเพียงพอสำหรับการใช้งานของนักศึกษา อาจารย์ บุคลากร และผู้ใช้งานในกลุ่มอื่น ๆ ตามแผนการรับนักศึกษาและบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งนี้ การจัดให้มีพื้นที่ใช้สอยข้างต้น สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอาจมีการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยในแต่ละประเภทร่วมกันได้ตามความเหมาะสม โดยต้องไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพมาตรฐานในการจัดการศึกษาและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

การพิจารณาศักยภาพ ความพร้อม และความเหมาะสม ตามหลักเกณฑ์ในการจัดพื้นที่
ใช้สอยตามวรรคก่อน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษาประกาศกำหนด

ข้อ ๖ กรณีที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีการปรับเปลี่ยนแผนการจัดการศึกษา
แผนการดำเนินงานตามพันธกิจ หรือด้วยเหตุผลประการใด ซึ่งมีผลทำให้ต้องมีการปรับปรุงการใช้ประโยชน์
พื้นที่ใช้สอยของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงข้างต้น ให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชน
ปรับปรุงผังแม่บทการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยภายใต้หลักการและหลักเกณฑ์ตามข้อ ๔ และข้อ ๕
และเสนอสภาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ความเห็นชอบ โดยให้มีการติดตามประเมินผลที่เชื่อมโยงกับ
การรับรองวิทยฐานะสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ข้อ ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมมีอำนาจ
ตีความและวินิจฉัยปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้

ข้อ ๘ การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งหรือการขออนุญาตเปลี่ยนแปลงประเภทสถาบันอุดมศึกษา
เอกชนที่ได้ยื่นไว้ก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้พิจารณาดำเนินการตามกฎกระทรวงกำหนดลักษณะและ
เนื้อที่ที่ดิน ที่จะใช้เป็นที่ตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. ๒๕๔๙ จนกว่าจะแล้วเสร็จ

ให้ไว้ ณ วันที่

พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม